

Birgitte Bergmans nytårstale til kulturen

Taler

Birgitte Bergman
Kulturordfører for Det
Konservative Folkeparti

Dato

19. december 2020

Sted

Sendt på DK4, og lagt på
DK4s sociale medier-kanaler

Det har været et vildt år for dansk kulturliv – ligesom det har været på så mange andre områder. Coronaen har sat sit kraftige præg på alt, hvad vi har kunnet gøre og opleve, og den har udfordret kulturlivet på talrige områder.

Det har været udfordrende, men det har på mange måder også været opløftende. Det har det været, fordi nedlukningen af Danmark har vist, hvor meget vi har brug for kulturen, og hvor meget vi savner at komme ud at opleve musik, teater, film, dans og alle de andre former for kultur, når vi er afskåret fra det.

Vi mennesker kan ikke leve uden kultur. Uden den inspiration og de oplevelser, kulturen giver, men heller ikke uden det fællesskab, det giver at opleve kultur sammen med andre. Det er en af de vigtigste ting, som coronanedlukningen har lært os. Når vi ikke kunne komme ud, så har vi søgt mod de kulturoplevelser, som vi kunne opleve derhjemme. Fællessang med Philip Faber, film og serier og ikke mindst gode bøger.

Det har også givet os oplevelser og følelser af fællesskab, som har været meget værd, men det kan ikke stå alene. Vi har brug for at komme ud på museerne, i biograferne og i teatrene, som vi heldigvis nu kan igen, selvom pladserne er begrænsede, og mange steder alt for hurtigt melder udsolgt.

Coronanedlukningen har lært os meget, og den har først og fremmest lært os noget om, hvordan sådan en pandemi skal håndteres en anden gang, for vi var slet ikke klar, og mange beslutninger blev truffet for hurtigt, mens nogle gik alt for langsomt. Det gjaldt i særlig grad på kulturområdet.

Den nuværende regering har rykket kulturen ned på dagsordenen på en måde, som vi ikke har set før, og det har også præget arbejdet med de nødvendige

hjelpepakker til kulturens institutioner og aktører, som typisk først er blevet til, når regeringen stod overfor et massivt pres for at gøre noget for at hjælpe, så vi også har et kulturliv på den anden side af coronaen. Der skulle råbes højt KULTURKRISE, og kulturmafiaen på tværs af partier fik sparket døren ind til statsministeriet.

Det har ikke været opløftende at opleve, og mange kulturinstitutioner og kulturaktører er stadig meget usikre på deres fremtid. De fleste institutioner ser nu ud til at klare skærene nogenlunde, selvom mange af dem også skubber en kæmpe pukkel af manglende indtjening foran sig. Men dem, der fortsat virkelig er pressede, det er de uafhængige kulturaktører, freelancere inden for musik, skuespil og andre ting, teknikere, støttefunktioner – ja hele værdikæden. Dem skylder vi stadig at gøre alt, hvad vi kan, for at få kulturlivet i gang igen, så hurtigt som muligt, så de igen kan få deres dagligdag til at fungere.

Jeg tror på, at vi med vaccinens indtog vil se lempelser af restriktioner i starten af det nye år. Men der vil forsat være brug for at stimulere økonomien til kulturområdet. Stod det til os, fik alle danskere et skattefradrag til en oplevelse i Danmark! Sammen med udbetaling af de sidste to ugers feriepenge vil et oplevelsesfradrag i 2021 kickstarte en hårdt ramt kultur- og turisme- og oplevelsesbranche.

Sammen med udbetalingen af de sidste to ugers feriepenge skal det skabe en ekstra motivation for at få gang i en hårdt trængt kultur-, turisme- og oplevelsesbranche. Dansk oplevelsesøkonomi blev ramt først og hårdest, og er den branche, som sidst kommer i gang igen.

De danske landegrænser er lukkede. Forventningen er, at de udenlandske kulturturister ikke kommer forløbelig. Selv når grænserne igen åbner, vil rejselysten være begrænset.

Det betyder, at vi mangler de udenlandske turisternes forventede forbrug langt ind i 2021. Også danskernes eget forbrug på museer, attraktioner, hoteller og restauranter har nu gennem flere måneder manglet i det omfang, vi ellers kender.

Specielt de store kulturbærende museer er ramt ekstra hårdt, fordi de igennem en lang årrække har været gode til egen indtjening, som er skabt på baggrund af

nye måde at involvere og engagere sine gæster på - som fx på Tirbirtz, Den Gamle By og Museet for Søfart.

Jeg mener, at der mere end nogensinde er brug for at se på museernes fremtid, set i lyset af coronakrisen. Der er behov for at diskutere, hvordan vi sikrer, at Danmark også om 10, 20 og 30 år har attraktive fagligt stærke og økonomiske bæredygtige museer med høj international profil. Jeg har derfor opfordret kulturministeren til at få lavet en ekspertanalyse af museernes opgaver, som skal danne grundlag for en ny museumsreform.

Vores fortid, historie og arv er vores styrke, og kun med denne kan vi møde fremtiden styrket. Der er brug for en reform, der understøtter danskernes behov for at kende sine rødder.

I en globaliseret verden, hvor techgiganternes indflydelse er skræmmende, og hvor Kina presser på med statsstøttet kultureksport, og hvor mange mennesker leder efter et ståsted, er der mere end nogensinde før behov for at kende vores historie. DR's store serie "Historien om Danmark" blev et kæmpe hit og ramte meget bredt, fordi der var efterspørgsel på historieformidling.

De historiske museer har stor betydning i en værdipolitisk sammenhæng, hvor dansk identitet og kultur er under pres, og hvor samfundet har brug for sammenhængskraft. De historiske museer spiller en afgørende rolle for integrationen, for uden at kende et lands historie og kultur er det meget sværere at blive integreret.

De seneste måneder har budt på en ganske voldsom kulturdebat, som er affødt af den hændelse på Kunstakademiet, hvor en underviser sammen med en gruppe studerende kastede en buste af akademiets grundlægger, Kong Frederik V (5) i Københavns Havn. Det er en trist sag, for den siger noget om, at det kulturelle fundament, mange af os troede, vi var fælles om, måske ikke er så stærkt alligevel.

Jeg synes, det er helt indlysende, at man som lærer eller studerende på Kunstakademiet selvfølgelig skal respektere kunsthistorien og de kunstnere, der er gået forud for en selv. Og stærke politiske holdninger må ikke skygge for, at det er udviklingen af ny kunst, der skal være i fokus på Kunstakademiet, ikke destruktion af den gamle.

Den, som ikke lærer af historien, er tvunget til at gentage den. Så når venstrefløjen i disse tider forsøger at nedrive statuer, er det et tegn på en dybt forfejlet historieforståelse. For historien er i sin natur noget, der har fundet sted. Derfor er idéen om, at man kan ”ændre” på historien ved at fjerne statuer og andre monumenter, blot en illusion. Lad os fokusere på at lære af vores historie i stedet for at censurere den.

For tiden er der en grundlæggende konfrontation mellem nutidens værdier og fortidens normer. En af de måder, dette kommer til udtryk på, er en dybere og mere rundet forståelse af fortidens og dens personer. Hvad end der er tale om racisme eller sexism, er vi blevet mere bevidst om vores historiske personers skyggeside. Denne udvikling er i og for sig positiv. For når vi behandler historien, behandler vi os selv. Dermed er et mere nuanceret indblik i vores fortid ensbetydende med en stærkere selvforståelse i nutiden. Derfor ser jeg til med en dyb ærgrelse, når venstreorienterede bevægelser bruger nutidens nødvendige debatter til at censurere historien, ved at fjerne statuer.

Kunstakademiet blev i sin tid - i 1754 - stiftet som et fantastisk eksempel på virkelig offensiv og fremsynet kulturpolitik, hvor kongen og de mennesker, der omgav ham, ønskede at skabe de bedste rammer for udvikling af en dansk kunsttradition, som vi ikke rigtig havde haft før. Det var vigtigt nok til, at man gav kunsten et helt slot, Charlottenborg, hvor den kunne udvikle sig og trives.

I en tid, hvor identitetspolitik og overdreven opmærksomhed på forskelligheder, var det måske på tide at fokusere på det fælles. Det fælles menneskelige. Hvad det vil sige at være dansker i en international tid, og hvordan vi får gjort kunsten og den her fornemmelse for det sublime til at spille en rolle i alle danskers liv.

Konkret betyder det, at vi skal kunne skelne mellem vores kultur, som sprog, normer, vaner – det der vokser frem, når vi over tid lever med hinanden – og kunst, som udspringer af kultur, men som åbner verden og måske giver os en anledning til at se, at vores liv eller vores samfund kan være på en anderledes måde.

Kultur handler om identitet (hvem jeg ER som menneske og som nation), mens kunst handler om erkendelse (hvad jeg kan BLIVE som menneske og nation). Kultur er altså andet end en håndboldhal.

Det er stadig kunstens opgave at gavne og inspirere os alle sammen, og det frygter jeg er svært, hvis de politiske budskaber bliver altoverskyggende, og kunsten måske helt bliver glemt. Kunsten må meget gerne forholde sig til sin samtid, og den må også gerne have et politisk budskab. Men den skal ikke kun være politisk, og den skal skabe noget, ikke destruere andres kunstværker.

Kunstens opgave er at samle os. Ikke nødvendigvis alle sammen om det samme, hele tiden. Men at minde os om, at vi har et fælles fundament som danskere, at vi kommer hinanden ved og kan udvikle os gennem ny inspiration. Det skal Kunstakademiet som Danmarks ældste og førende kunstneriske uddannelse bidrage til. Det må vi som samfund forlange, at de tager alvorligt.

Jeg er særligt optaget af problematikken omkring dannelse og læsning, og det er noget, vi skal have kigget på. Her synes jeg, at bibliotekerne har en meget stor rolle at spille. Det er vigtigt, at de har fokus på kerneydelsen, dvs. udlån af bøger, litteratur og formidling og især til børn og unge.

Biblioteker må ikke blive aktivitetscentre, hvor læsning ryger ud og ikke længere har det fornødne fokus. Vi skal styrke læselysten blandt børn og unge. Derfor giver det god mening at igangsætte en Læsestrategi med skoler, biblioteker og brancheaktører. Det vil jeg arbejde for i det kommende år.

Er det for meget at håbe på, at coronaen også har lært regeringen og kulturministeren om betydningen af kultur? At kultur også er et erhverv med mange arbejdspladser og en værdikæde, som er dybt afhængig af et rigtig kulturliv. Kan vi måske forvente lidt mindre modvillighed og lidt større vilje til at diskutere fælles løsninger i året, der kommer? Det håber jeg.

Og selvom der ikke er så god plads i teatrene, i biograferne og til koncerterne, som vi er vant til, så er det en kæmpe gevinst for os alle, at de fungerer. Så lad os sikre, at hver en ledig stol er fyldt, lad os bruge kulturen, så godt vi kan, så vi støtter den og sikrer, at den også er her i 2021, når vores liv forhåbentlig gradvist begynder at blive mere normalt igen. Brug kulturen. Den har brug for os. Men vi har også brug for den.

Jeg vil slutte af med at takke alle jer kulturaktører for en heroisk indsats. En indsats med nytænkning, vilje og styrke. Det har været imponerende at opleve.

I er ikke blevet glemt et eneste sekund – jeg har talt med mange af jer, besvaret alle mails og kæmpet for jer, jeres virksomhed og for vores allesammens kulturliv.

Nu vil jeg ønske jer et rigtigt godt nytår!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Det Konservative Folkeparti, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/birgitte-bergmans-nytaarstale-til-kulturen-2020>